Από το Νοέμβρη του 73΄ το σύνθημα μας είναι Κάτω η εξουσία – Αντιεξουσιαστική Κίνηση στα Χανιά

Πλησιάζουν πάλι εκείνες οι μέρες του Νοέμβρη που ο δημόσιος διάλογος κατακλύζεται από ύμνους και κατάρες για την επέτειο της Εξέγερσης του Πολυτεχνείου. Το φαινόμενο αυτό, η πολιτική δηλ. και ιδεολογική διαπάλη γύρω από την επέτειο, από μια άποψη της έχει προσφέρει ένα νέο ενδιαφέρον στο σήμερα. Όχι πως απολαμβάνουμε να υπερασπίζουμε τα νοήματά της απέναντι στον οχετό των χουντόψυχων, που από τα χρόνια της μνημονιακής κρίσης αισθάνονται ολοένα και πιο άνετα να ελεεινολογούν εις βάρος της. Αλλά κάπως νιώθουμε, ειδικά όσες και όσοι έχουμε ζήσει και τις εποχές που η επέτειος περιβαλλόταν με περίσσια στοργή από την κρατική προπαγάνδα, ότι ξανααποκτά τις πραγματικές διαστάσεις της μέσα στην ελληνική κοινωνία.

Εξηγούμαστε: Η τριήμερη φοιτητική εξέγερση του 1973 στην Αθήνα δεν συνιστά την “κορύφωση της αντιδικτατορικής πάλης του ελληνικού λαού”. Όσο κι αν μας αρέσει να φανταζόμαστε έναν λαό που πάλευε επί 7 χρόνια ενάντια στην ξενοκίνητη χούντα, η αλήθεια είναι αρκετά πιο σύνθετη. Ο λαός, ούτε είναι, ούτε ήταν ένα πράμα, ειδικά τότε που οι πληγές του εμφυλίου ήταν ακόμη ορθάνοιχτες στο σώμα της κοινωνίας. Την 21η Απριλίου του 1967 το πραξικόπημα των συνταγματαρχών ανέτρεψε μια καχεκτική κοινοβουλευτική δημοκρατία, στημένη πάνω στη διαίρεση νικητών και ηττημένων του εμφυλίου, με τους δεύτερους να την “απολαμβάνουν” μέσα από φυλακές και ξερονήσια, στο περιθώριο της κοινωνικής ζωής στη χώρα τους ή ως μετανάστες σε άλλη γη. Η πρόσκαιρη ανάκαμψη του αριστερόστροφου αισθήματος με τα Ιουλιανά είχε θορυβήσει τους πρώτους, παρά το ότι εκείνο εκφραζόταν ως αίτημα ισότιμης δημοκρατικής συνύπαρξης, και όχι

πια ως ανατροπή της καπιταλιστικής τάξης. Η μοναρχική Δεξιά έχοντας φτιάξει ένα πολιτικό σύστημα κομμένο και ραμμένο στα μέτρα της καλωσόρισε τη χούντα, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ως αναγκαία διορθωτική ρύθμιση για την επαναφορά στην ομαλότητα, μετά την "ανωμαλία" των Ιουλιανών και της κυβερνησιμότητας του Κέντρου.

Και ο λαός; Ο "λαός" λοιπόν – εκείνος που δεν ήταν ήδη φυλακισμένος ή φακελωμένος στην Ασφάλεια – έκατσε στα αυγά του είτε από φόβο, είτε ανεχόμενος την χούντα προσβλέποντας σε μια τάξη που είχε διασαλευτεί, είτε χειροκροτώντας την σιτιζόμενος από αυτήν, ανήκοντας στο τεράστιο σώμα ενστόλων και χαφιέδων που ζούσαν μέρες μεγαλείου. Οι μετρημένες στα δάκτυλα αποσπασματικές αντιδικτατορικές ενέργειες που προηγήθηκαν της Νομικής και του Πολυτεχνείου, έγιναν από μερικούς ολιγάριθμους πυρήνες κεντρώας προέλευσης, καθώς η φακελωμένη Αριστερά κείτονταν αλληλοσπαρασσόμενη (με τη διάσπαση του ΚΚΕ το 1968) σε φυλακές και εξορίες.

Το γύψινο πέπλο που σκέπασε τη χώρα εξέθρεψε όμως αντικαθεστωτικά αισθήματα σε έναν νέο απρόσμενο παράγοντα. Η νεολαία, ένα μέρος της δηλ, εκείνο που παρακολουθούσε από μακριά τις συγκλονιστικές εξεγέρσεις των συνομηλίκων της στο Παρίσι, στο Οχάιο, στην Πράγα, και τα κινήματα που αμφισβητούσαν ευθέως τον πόλεμο, την αποικιοκρατία, την εξάρτηση, τις καπιταλιστικές αξίες. Η νεολαία που συνταρασσόταν από τη νέα αυτή μουσική και καλλιτεχνική έκφραση που επένδυε όλα αυτά τα συγκλονιστικά τεκταινόμενα, ασφυκτιούσε κάτω από τη μπότα των τσάμικων και του Πατρίς/Θρησκεία/Οικογένεια των χουνταίων. Μια άγρια νεολαία, φοιτητική και μη, που δεν έφερε το βάρος της ήττας του εμφυλίου, που δεν ήταν ακόμα φακελωμένη, που ήταν άγνωστη τόσο στην Ασφάλεια όσο και στις πρωτοπορίες της οργανωμένης Αριστεράς, που είχε το θράσος και την αποκοτιά της νιότης της, ήταν αυτή που μπήκε πρώτη στο Πολυτεχνείο εκείνο τον Νοέμβρη του '73. Οι διαβόητοι "300 προβοκάτορες", που παρέσυραν εν συνεχεία και τις οργανωμένες φοιτητικές πρωτοπορίες σε

ανεπίστρεπτη τροχιά σύγκρουσης με την χούντα, και εν τέλει είχαν και τη μερίδα του λέοντος στις λίστες των νεκρών.

Εκ των υστέρων, η νεολαία αυτή περιβλήθηκε με την αχλή του μύθου και της αποδόθηκαν ηρωικές διαστάσεις, τέτοιες που να εξυψώνουν όσους την διεκδικούσαν ως δική τους. Η λίστα των νεκρών όμως αποτυπώνει την αλήθεια. Μαθητές, εργάτριες, σπουδαστές, διάσπαρτοι/ες σε όλη την Αθήνα, μαρτυρούν το μέγεθος της εξέγερσης και ποιοι ήταν στο στόχαστρο των σωμάτων ασφαλείας. Η φονική μανία τους επικεντρώθηκε στους νέους που εξευτέλιζαν με τα άοπλα κορμιά τους και τη λύσσα τους για ζωή, τους ένστολους επαγγελματίες φονιάδες. Το καθεστώς που εξύμνησε την χακί υπεροχή και ευαγγελίστηκε ένα εσαεί στάτους άρχουσας τάξης για τους καραβανάδες, κλονιζόταν συθέμελα από γιεγιέδες, αλήτες των σφαιριστηρίων και τα παιδιά της γαλαρίας, που μαζί με τους φοιτητές κλείστηκαν στο Πολυτεχνείο για να ζήσουν. Όχι για να πεθάνουν και να γίνουν σύνθημα στα πανό μας.

Οι χουντόψυχοι αυτής της χώρας δεν θα τους το συγχωρήσουν ποτέ αυτό. Δεν θα ξεχάσουν ποτέ ότι η λατρεμένη τους χούντα έπεσε λίγους μήνες μετά διότι επιστράτευσε τους φίλους και συναγωνιστές τους για να πολεμήσουν, μόνο που αυτοί έστρεψαν τα όπλα που τους έδωσε εναντίον της – εναντίον δηλ. των αξιωματικών τους – μέσα στα κέντρα επιστράτευσης. Αλλά αυτή είναι η πιο καλά κρυμμένη ιστορία της μεταπολίτευσης, μια ιστορία τόσο επικίνδυνη, που δεν ήταν στο συμφέρον κανενός να ειπωθεί ανοιχτά, ούτε από τις πολιτικές δυνάμεις που εισήλθαν στον εθνικό κορμό με την πτώση της δικτατορίας.

Η αιματηρή εξέγερση του Πολυτεχνείου δεν αποτέλεσε μονάχα την αρχή του τέλους της χούντας. Με την απρόσμενη και θεαματική είσοδο των εξεγερμένων μαζών στο προσκήνιο, ανέτρεψε την προοπτική μιας ελεγχόμενης μετάβασης σε ένα μιλιταριστικό καθεστώς με κοινοβουλευτικό μανδύα, ανάλογο των κεμαλικών στην Τουρκία. Απέκλεισε για πρώτη φορά τον στρατό ως παράγοντα της πολιτικής ζωής, κλείνοντας τους καραβανάδες στα στρατόπεδά

τους. Εξού και το μίσος που ξερνάνε οι ιδεολογικοί τους (αλλά και εξ αίματος) επίγονοι για αυτήν σε κάθε επέτειο. Και είναι αυτή η διάσταση, η βαθιά αντιμιλιταριστική και ουσιωδώς δημοκρατική, που μας εμπνέει και μας συγκινεί σήμερα, όταν απροκάλυπτα πια μας προετοιμάζουν για πόλεμο, με την αναδιάρθρωση του στρατεύματος και της θητείας, με τα δισεκατομμύρια σε εξοπλισμούς, με την πρόσδεσή μας σε ενεργά πολεμικά μέτωπα. Μέσα σε μια γενική αναζωπύρωση των εθνικισμών, τη διάχυση ενός μιλιταριστικού λόγου που απαιτεί τον στρατοπεδισμό μας σε πλευρές ενός ιμπεριαλιστικού ανταγωνισμού για πετρέλαια, ορυκτά και νερό, τιμούμε εκείνους κι εκείνες που ενσάρκωσαν τη ζωή απέναντι στο θάνατο.

Όλες και όλοι στην πορεία μνήμης για την Εξέγερση του Πολυτεχνείου, την Τρίτη 17/11 στις 6:00μμ στην Αγορά

Νοέμβρης 2026
Αντιεξουσιαστική Κίνηση στα Χανιά